

ULEDSAGEDE (AFGHANSKE) FLYGTNINGEBØRN

*Psykologisk forskning og viden om en
udsat gruppe*

v/ Cand. Psych. Karen-Inge Karstoft,
Videnscenter for Psykotraumatologi

Om mig

- Ph.d. studerende ved Videnscenter for Psykotraumatologi
- Ph.d. projekt om udvikling i PTSD over tid hos soldater
- Herudover berøring med mange andre af centrets områder
- Beskæftigede mig som videnskabelig assistent med udledsagede flygtninge

Om videnscenter for Psykotraumatologi

- Et forsknings- og videnscenter
- om traumer og reaktioner herpå
- Psykotraumatologi: 'Psykologiske reaktioner på livstruende begivenheder'
- 12 videnskabelige medarbejdere samt en række studentermedhjælpere
- Veteraner, katastrofer, flygtninge, seksuel og interpersonel vold

Uledsagede flygtningebørn

Definition:

- Et uledsaget flygtningebarn defineres som ethvert barn, der er fysisk adskilt fra sine forældre, og som ikke er under beskyttelse af en værge eller anden ansvarlig voksen, og som er asylsøgende, anerkendt flygtning eller på anden måde fordrevet fra sit hjemland (Huemer et al. 2009).

Uledsagede flygtningebørn i Danmark

Antal uledsagede mindreårige <u>asylansøgere</u> 2004-2010						
Nationalitet	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Afghanistan	17	39	168	386	313	169
Algeriet	3	0	6	8	9	34
Irak	51	31	67	30	9	8
Iran	5	3	20	22	32	11
Libyen	0	0	0	0	1	13
Somalia	3	3	5	26	11	8
Statsløse palæstinensere	2	0	9	3	8	9
Øvrige	26	17	27	54	49	30
I alt	107	93	302	529	432	282
<i>Heraf i % af alle ansøgninger</i>	<i>5%</i>	<i>5%</i>	<i>13%</i>	<i>14%</i>	<i>8%</i>	<i>7%</i>

Uledsagede flygtningebørn i Danmark

- 2012: per 31.5.2012 havde 162 søgt om asyl. Heraf var de 57 fra Afghanistan.
- Størsteparten kommer fra Afghanistan – men mindre andel i 2012?
- I 2011 var ca. 82 % over 15 år; ca. 15 % mellem 12 og 14 og ca. 3 % 0-11 år.
- Langt de fleste er drenge

• Kilde: www.nyidanmark.dk:

En udsat gruppe

- Allerede i 1997 fastslog FNs flygtningehøjkommissariat, at uledsagede flygtningebørn er den gruppe af flygtninge, som har højest risiko for fejlslagen sociokulturel tilpasning og psykiske problemer.
- Alligevel ved vi stadig meget lidt om, præcis *hvilke* psykiske problemer, børnene har, *hvordan* de opstår og *hvad* vi kan gøre for at afhjælpe dem.

En udsat gruppe

- **“UNACCOMPANIED AFGHAN CHILDREN WHO MAKE THE LONG TRIP TO EUROPE ARE DEEPLY AND NEGATIVELY AFFECTED BY THEIR EXPERIENCE. AS WELL AS THE HARDSHIPS AND ABUSES OF THE JOURNEY, AFTER ARRIVAL THEY ARE CONFRONTED WITH THE PROSPECT OF FORCED RETURN TO AFGHANISTAN, COUPLED WITH CONTINUING PRESSURE FROM FAMILY MEMBERS TO SEND REMITTANCES HOME, SO THAT DEBTS INCURRED TO PAY FOR THE JOURNEY CAN BE PAID OFF” (UNHCR 2010)**

En udsat gruppe

- Det er påvist, at unge som har oplevet traumatiske hændelser som krig, vold og drab har en betydelig risiko for at udvikle psykiske sundhedsproblemer
- Samtidig er det påvist, at god forældre støtte modererer denne risiko.
- ... men hvad så, når børnene ingen forældre støtte har?

Psykologisk forskning

- Sparsom – men der findes undersøgelser (≈ 20 studier)
- Tre hovedområder i den psykologiske forskning:
 - Prævalensen af psykiske lidelser
 - Risikofaktorer
 - (behandling)

Litteratur siden foråret 2011

- Enkelte studier (max en håndfuld) specifikt om uledsagede flygtningebørn. En hel del flere, der omhandler flygtningebørn generelt og som laver sammenligninger mellem ledsagede og uledsagede.
- Fazel, Reed, Panter-Brick, & Stein (2012): Mental health of displaced and refugee children resettled in high-income countries: risk and protective factors. *Lancet* (379), 266-282.
- Ikke udelukkende om uledsagede, men laver mange sammenligninger mellem ledsagede og uledsagede.

Forekomst af psykiske lidelser

- Et enkelt studie fra Belgien (n=128, alder: 12-18 år) har estimeret prævalensen af PTSD, angst eller depression blandt uledsagede flygtningebørn til mellem 37 og 47 %.
- Et finsk studie (n=46, alder: 6-17) fandt, at 48 % scorede over det kliniske cutoff på Child Behaviour Checklist. De mest almindelige lidelser var PTSD, angst og depression.
- Et amerikansk studie (n=304, ≤ 18 år) fandt en prævalens af PTSD på 20 % et år efter ankomsten til USA
- Et norsk studie (n=142) fandt at 50 % scorede over cutoff værdien for depression

Forekomst af psykiske lidelser

- Et østrigsk studie fra 2011 (Huemer et al. 2011) har blandt 41 uledsagede, afrikanske flygtningebørn udredt ved kliniske interviews fundet, at 56 % har en psykiatrisk diagnose, heraf:
 - 22 % adfærdsforstyrrelse
 - 19,5 % PTSD
 - 14,6 % dystymi

Forekomst af psykiske lidelser

- **Klar hovedtendens:** antallet af oplevede traumatiske begivenheder samt deres indflydelse på børnene og dermed risikoen for udvikling af symptomer på PTSD, angst og depression er markant større hos uledsagede flygtningebørn end hos ledsagede flygtningebørn og ikke-flygtningebørn.
- Er det antallet at traumer eller andre omstændigheder, der skaber den høje prævalens?

Risikofaktorer

- Generelt er det svært at afgøre, om barnets vanskeligheder skyldes:
 - *Problemer og oplevelser før afrejsen*
 - *Stress i forbindelse med afrejsen*
 - *Stress i forbindelse med rejsen, venteperioder, ophold i detentionscentre etc.*
 - *Stress efter ankomsten til det nye land og tilpasningen til det nye liv*
 - *En akkumulation af alle disse faktorer*
- En stor udfordring i fremtidig forskning bliver forsøget på at adskille disse faktorer.

Fazel et al.

- Højere grad af psykopatologi blandt uledsagede end blandt ledsagede flygtningebørn
- Men også flere kritiske begivenheder for de uledsagede – så måske forårsager det at være uledsaget mere eksponering, som derefter forårsager flere psykologiske problemer?

Fazel et al.

- Et enkelt studie viste, at det at have blot et enkelt familiemedlem i modtagelandet var en beskyttende faktor for udvikling af psykopatologi.

Risikofaktorer

- Antallet af oplevede traumer (flere traumer – større risiko)
- Køn (højere risiko for piger end drenge)
- Alder – men er høj eller lav alder en risikofaktor? De fleste studier viser en positiv korrelation mellem alder og symptomer – men i hvert fald et enkelt viser det modsatte.
- Leveforhold i modtagelandet ser ligeledes ud til at være en væsentlig risikofaktor.

Prædiktorer for psykopatologi

- Et belgisk follow-up studie (n=582) har vist, at psykiske vanskeligheder ved første måling er den væsentligste prædiktor for psykiske vanskeligheder ved en 12-måneders follow-up.
- Der ser ikke ud til at være nogen reduktion i symptomatologi.

Delayed onset PTSD

- Et hollandsk studie (Smid et al. 2011) har undersøgt forekomsten af forsinkede PTSD-reaktioner og prædiktorer herfor.
- Børnene i undersøgelsen (N=554) er undersøgt 1 år og 2 år efter ankomst til Holland.
- 40 % opfylder PTSD-kriterierne ved T1, yderligere 16 % (som ikke opfyldte kriterierne tidligere) opfylder dem ved T2.

Delayed onset PTSD

- I denne gruppe med ”forsinket” onset var der højt niveau af angst- og depressionssymptomer ved første måling
- Gruppen med forsinket onset var ældre end den anden gruppe, og havde kortere uddannelse.

Depressive symptomer

- Norsk studie (Seglem et al. 2011) med 414 deltagere, der har undersøgt graden af og prædiktorer for depression
- Finder et højt niveau af depression. Udover symptomer på PTSD er det kun oprindelsesland og køn (kvinder har flere symptomer end mænd), der er signifikante prædiktorer

Kroniske problemer?

- Et svensk longitudinelt kvalitativt studie fandt, at tre år efter ankomst havde børnene stadig lavt selvværd og følte sig deprimerede og isolerede. Herudover berettede de om:
 - Mavesmerter
 - Træthed
 - Ængstelse
 - Længsel efter familien
 - Pres fra familien om at skulle sende penge

Kroniske problemer?

- Samme gruppe blev undersøgt 11 år efter ankomsten
- Her fortalte det store flertal, at de var godt tilfredse med tilværelsen, og kun nogle få gav udtryk for isolation og depression.
- Forskellen?
 - Job
 - Social støtte
 - Parforhold

Behandling

- Ingen studier omkring behandling og behandlingseffekt!
- Et engelsk studie har fundet, at til trods for højere forekomst af PTSD har færre uledsagede flygtningebørn modtaget psykologisk behandling end ledsagede flygtningebørn
- Et norsk studie fandt, at kun 30 % af uledsagede flygtningebørn, som havde PTSD, havde modtaget behandling herfor

Usikkerheder og huller i den psykologiske viden

- Antallet af traumer eller andre sårbarheder, der forårsager børnenes problemer?
- De forskellige faktorerers relative betydning i udviklingen af psykiske lidelser?
- De langsigtede konsekvenser?
- Screening?
- Behandling?

Der, hvor vi kan gøre noget...

- Leveforholdene i modtagelandet
 - Her synes ny forskning at være på vej. Se fx Wade 2011.
- Forskning i psykologiske følgevirkninger, der typisk rammer de uledsagede flygtningebørn
- Udvikling af screeningredskaber, der kan identificere de børn, der har særlige problemer
- Udvikling af målrettede behandlingsmetoder

Udfordringer for psykologisk forskning med målgruppen

- En udsat gruppe – konsekvenser af at deltage i forskningsprojekter
- Longitudinale, prospektive forskningsprojekter – kan det overhovedet lade sig gøre?
- Udvikling af tværkulturelle måleinstrumenter
- Effektstudier?

Fremtidig forskning

- Hvad er det vigtigst at vide noget om?
- Hvad foregår der i Danmark?
- Røde Kors – som berettet om i PsykologNyt nr. 3, 2012.
- Screeninger

Evaluering af screeninger i DRK

- Baseret på screeninger af 50 unge uledsagede flygtninge – heraf 92 % mandlige
- Fund:
 - at ca. 80% af de uledsagede mindreårige asylansøgere har oplyst at være blevet udsat for enten et enkeltstående traume eller gennemgående traumatiske oplevelser gennem opvæksten.
 - ca. 74% af de unge har været vidne til livstruende vold i hjemlandet
 - ca. 48% af de unge har oplevet livstruende hændelser undervejs på flugten
 - ca. 68% af de unge har massive søvnproblemer
 - ca. 42% af de unge generelt set har mangelfulde mestringsstrategier i forhold til at mestre deres aktuelle hverdag på centret
 - ca. 24% af de uledsagede mindreårige asylansøgere trækker sig fra socialt liv på centret
 - 55 % af de screenede blev visiteret til en indsats i psykosocialt team

Læs mere her...

- Bean, Tammy M; Derluyn, Ilse; Eurelings-Bontekoe, Elisabeth; Broekaert, Eric and Spinhoven, Philip (2007a) Comparing Psychological Distress, Traumatic Stress Reactions, and Experiences of Unaccompanied Refugee Minors With Experiences of Adolescents Accompanied by Parents. *The Journal of Nervous and Mental Disease* 195(4): 288-297
- Bean, Tammy M; Eurelings-Bontekoe, Elisabeth; Spinhoven, Philip (2007b) Course and predictors of mental health of unaccompanied refugee minors in the Netherlands: One year follow-up. *Social Science & Medicine* 64(6): 1204-1215.
- Derluyn, Ilse; Broekaert, Eric. (2008) Unaccompanied refugee children and adolescents: The glaring contrast between a legal and a psychological perspective. *International Journal of Law and Psychiatry* 31(4): 319-330
- Dittmann, Ingeborg; Jensen, Tine K. (2010) Enslige mindreårige flyktningers psykiske helse – en litteraturstudie. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 47(9)
- FRA (2010) *Seperated, asylum-seeking children in European Union Member States*. European Union Agency for Fundamental Rights.
- Hodes, Matthew; Jagdev, Daljit; Chandra, Navin; Cunliffe, Anna. (2008). Risk and resilience for psychological distress amongst unaccompanied asylum seeking adolescents. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 49(7): 723-732

- Huemer, Julia; Karnik, Niranjan S; Voelkl-Kernstock, Sabine; Granditsch, Elisabeth; Dervic, Kanita; Friedrich, Max H; Steiner, Hans (2009). Mental health issues in unaccompanied refugee minors. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health* 3
- Udlændingetjeneste (2010) Tal og fakta på udlændingområdet 2009. http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/FE564B43-5F00-4796-B041-59794779B147/0/tal_og_fakta_paa_udlaendingeomraadet_2009.pdf. Senest hentet d. 25. januar 2011.
- UNHCR (2010a) *Trees only move in the wind. A study of unaccompanied Afghan children in Europe.*
- UNHCR (2010b) UNHCR Statistical Yearbook 2009. Chapter IV: Asylum and Refugee Status Determination.
- UNICEF (2010). *Children on the move. A report on Children of Afghan Origin Moving to Western Countries.*
- Wade, J (2011). Preparation and transition planning for unaccompanied asylum-seeking and refugee young people: A review of evidence in England. *Children and Youth Services Review* 33, 2424-2430.